

**UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI
TEHNOLOGIE POLITEHNICA BUCUREȘTI**

**CENTRUL UNIVERSITAR PITEȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

**TEZĂ DE DOCTORAT
- Rezumat -**

**Doctorand,
Din Georgiana**

**Conducător științific,
Prof. univ. dr. habil. Manea Constantin**

**Pitești
2024**

**UNIVERSITATEA NAȚIONALĂ DE ȘTIINȚĂ ȘI
TEHNOLOGIE POLITEHNICA BUCUREȘTI**

**CENTRUL UNIVERSITAR PITEȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DE FILOLOGIE**

**OBSERVATIONS ON THE INTERPLAY OF
DOMESTICATION AND FOREIGNIZATION IN
RETRANSLATING ENGLISH LITERATURE INTO
ROMANIAN – A CASE STUDY OF THOMAS HARDY’S
NOVEL**

TESS OF THE D’URBERVILLES

**Doctorand,
Georgiana Din**

**Conducător științific,
Conf. univ. dr. habil. Constantin Manea**

**Pitești
2024**

Contents

INTRODUCTION.....	6
FIRST CHAPTER	
Theoretical foundations – Translation and Retranslation.....	11
SECOND CHAPTER	
Thomas Hardy’s novel <i>Tess of the D’Urbervilles</i>.....	56
THIRD CHAPTER	
From hypotheses to personal findings.....	81
3.1 Benchmarking between the four retranslations of <i>Tess of the D’Urbervilles</i> into the Romanian language.....	81
3.2 Own translation of the text – an excerpt.....	161
3.3 The destiny of a book.....	191
3.4 The English Morris Dance versus the Romanian Căluș.....	192
FOURTH CHAPTER	
CONCLUSIONS.....	198
BIBLIOGRAPHY.....	206
WEBOGRAPHY.....	213

PARTEA I. ASPECTE TEORETICE PRIVIND FENOMENUL TRADUCERII ȘI RETRADUCERII

Introducere

Nu traducem ceea ce este scris, traducem ceea ce a vrut să spună autorul. Având în vedere acest aspect, doar omul poate transpune gândurile autorului, nicidecum programele de traducere!

În această teză de doctorat am elaborat o analiză de caz ilustrativă care să verifice calitatea și veridicitatea ipotezei retraducerii, aplicată la romanul *Tess D'Urberville* al marelui scriitor britanic Thomas Hardy, publicat pentru prima dată în anul 1891, în limba engleză. Acesta este un roman de circulație internațională, fiind tradus în nenumărate limbi, printre care și limba română, franceză, italiană, spaniolă și germană.

În această analiză de caz am identificat cum sunt tratate, în traducere, problemele specifice puse de structura limbii engleze în stilul autorului, făcând o comparație între traducerea romanului *Tess D'Urberville* publicată de Eugenia Cîncea și Catinca Ralea în anul 1962, traducerea publicată de Teodor Fleșeru în anul 2009, traducerea publicată de Letiția Lazăr în anul 2011 și traducerea publicată de Cristina Jînga în anul 2019.

În capitolul de început am prezentat partea teoretică referitoare la conceptele de traducere și retraducere (acțiunea de *retraducere* se referă la acțiunea de traducere a unei opere care a fost tradusă anterior în aceeași limbă), tipurile de traducere împreună cu utilitatea acestora, limitările, problemele legate de echivalență, principalele dificultăți, ideea de fidelitate a traducerii, traductibilitatea, sincronia și diacronia în domeniul traducerii și retraducerii, împreună cu unele remarci referitoare la *domestication* și *foreignization* în traducerea din limba engleză.

Retraducerea are o istorie lungă (de mai multe secole), deși cercetarea în domeniul retraducerii este relativ nouă. Abia recent, în ultimele decenii, un număr de autori au discutat deschis sau indirect despre retraducere. În ultimii 20 de ani un număr tot mai mare de autori din domeniul traducerilor au început să examineze practica retraducerii. De fapt, abia în ultimii ani subiectul retraducerii a căpătat mai multă atenție.

Au existat câteva abordări cu o semnificație aparte cu privire la retraducere, inclusiv definirea mai nuanțată a retraducerii, conturarea unor concepte teoretico-practice și legități specifice, ca și a *ipotezei retraducerii*; la fel, s-a discutat motivația retraducerii, tipurile de retraducere, metodele folosite în retraducere etc.

Am considerat util să prezint câteva detalii semnificative despre traducătorul francez Antoine Berman, teoretician al retraducerii, filozof și istoric, întemeietorul ipotezei retraducerii, dar și despre Lawrence Venuti, un teoretician al retraducerii american care a folosit conceptele lui Berman, introducând strategia de *exteriorizare*, care este folosită în traducerea în masă.

Într-un număr al revistei *Palimpsestes* din anul 1990, Paul Bensimon și Antoine Berman au dezvoltat *ipoteza retraducerii (Retranslation hypothesis)*, prin care se susținea că prima traducere a unui text într-o anumită limbă poate adapta textul la normele și convențiile limbii și culturii țintă, în timp ce traducerile ulterioare tind să se apropie mai mult de original. Dacă un text este tradus din nou, acest lucru se datorează faptului că statutul său în noua cultură a determinat o a doua traducere sau traduceri ulterioare.

Fiind testată de mai mulți cercetători, ipoteza retraducerii a fost considerată adesea ca fiind simplistă. Într-un articol despre retraducere publicat în Finlanda, Outi Paloposki și Kaisa Koskinen afirmă că s-au analizat mai multe retraduceri bazate pe ipoteza lui Berman și Bensimon, dar nu există calități ce aparțin procesului de traducere care ar dicta o trecere de la *domesticating* (fenomen care apropie textul tradus de cultura limbii țintă, ceea ce poate implica pierderea informațiilor din textul sursă) la *foreignizing* (fenomen care păstrează informațiile din textul sursă, implicând încălcarea convențiilor limbii țintă pentru a-și păstra toată semnificația).

Până la sfârșitul secolului al XIX-lea, lingvistica a fost influențată de viziunea historicistă, adică, în terminologia lui Saussure, diacronică, a neogramaticienilor. Această viziune era datorată faptului că studierea evoluției limbilor era văzută ca un mijloc de învățare a istoriei popoarelor. Saussure critica mai ales faptul că neogramaticienii studiau fapte lingvistice izolate unele de altele, de exemplu dezvoltarea sunetelor sau formelor fără ține cont de caracterul de sistem al limbii. Concepția lui Saussure despre sincronie și diacronie a fost o reacție revoluționară la această abordare. El a subliniat exclusivitatea sincroniei pentru înțelegerea funcționării limbii, văzută ca un sistem.

Totodată a susținut că, dacă se dorea să simuleze ceea ce știau vorbitorii nativi, atunci descrierile și explicațiile trebuiau să fie îndepărtate de orice referință la stările lingvistice anterioare ale limbii studiate – adică trecutul nu era important pentru înțelegerea sistemului. Saussure credea că abordarea historicistă era, de asemenea, insuficientă pentru a înțelege evoluția limbajului, deoarece însemna doar că unele elemente izolate erau înlocuite cu altele

sau că limbajul era un sistem în fiecare moment al istoriei sale. Diacronia reprezintă suma sincronicităților succesive în care fiecare fapt evolutiv operează în cadrul sistemului. Prin urmare, potrivit lui Saussure, cercetarea sincronică trebuie să precedă cercetarea diacronică.

Pentru Saussure, a existat o contradicție fundamentală între sincronicitate și diacronie, sincronicitatea ocupând poziția principală, concept care a fost urmat de lingvistică dominată de tendințele structuraliste până în anii 1960.

Traducerile diacronice și sincronice sunt cele două categorii cheie, de care un traducător trebuie să fie conștient atunci când cercetează motivațiile din spatele operațiunilor de retraducere. Retraducerea sincronă se referă la actele de retraducere care au început într-un interval de timp comparabil, de exemplu în cincisprezece ani, în timp ce retraducerea diacronică se referă la traducerile aceluiași text sursă care au loc într-o perioadă scurtă de timp. Cauzele retraducerii diacronice, care este cea mai frecventă formă, sunt tratate mai întâi în tema motivelor retraducerii înainte de a trece la varianta sincronică.

PARTEA A II-A *Tess d'Urberville*

În cel de-al doilea capitol se prezintă lumea și opera lui Thomas Hardy, în speță romanul *Tess d'Urberville*, ca operă cu totul reprezentativă a victorianismului. Victorianismul este cadrul cultural-literar prin care se poate defini stilul și perioada în care scriitorul Thomas Hardy și-a creat opera. Literatura secolului al XIX-lea coincide aproximativ cu epoca victoriană, care este considerată a fi „epoca de aur” a literaturii engleze. Literatura victoriană se referă la literatura engleză scrisă (aproximativ) în timpul domniei Reginei Victoria (1837–1901).

Sub domnia reginei Victoria, Marea Britanie s-a transformat într-unul dintre cele mai extinse imperii ale lumii, extinzându-și granițele în Africa, Asia și America, devenind astfel prima putere economică și politică mondială.

În epoca victoriană, romanul a devenit genul literar principal al literaturii engleze și datorită expansiunii alfabetizării și culturii tipărite, aproape toată lumea știa să citească. Scrierile în limba engleză din această epocă reflectă transformări majore în majoritatea aspectelor vieții britanicilor, de la progresele științifice, economice și tehnologice la schimbările în structurile de clasă și rolul religiei în societate.

Thomas Hardy face parte din cea de-a doua generație de scriitori de romane victoriene. Aceasta generație se îndepărtează de ideologiile victoriene, în care nu se mai încred (ba chiar se întorc împotriva lor), viziunea și limbajul fiind cinice și pesimiste.

Romanul *Tess of the D'Urbervilles* este considerat cel mai rafinat romane al marelui scriitor Thomas Hardy, însă totodată a fost criticat pentru portretizarea prea empatică a unei

femei ușoare. Autorul empatizează cu clasa celor lipsiți de privilegii, plasând-o pe Tess, o lăptăreasă, în centrul romanului. Ea este sedusă și abandonată, iar în final ea îl ucide pe cel care a compromis-o, fiind apoi condamnată la moarte prin spânzurare. În roman este adus în discuție conceptul de *păcat originar* și în acest context se pot identifica și numeroase aluzii biblice.

Alec, personajul principal, seducătorul fetei, profită de inocența lui Tess, eroina romanului, în pădure, iar acest lucru poate fi asemănat cu faptul că șarpele a determinat-o pe Eva, prin viclenie, să muște din fructul interzis. Angel, al cărui nume se traduce din limba engleză prin *înger*, nu are puterea de a opri căderea din starea de har a eroinei și decide să o părăsească în momentul în care află că a fost sedusă și a avut un copil care a murit, deși și el avusese, la rândul lui, o aventură cu o doamnă în trecut.

Păcatul originar transpare și din detaliul că strămoșii lui Tess au fost înstăriți, dar familia eroinei este foarte săracă. Acest lucru poate fi asemănat cu expulzarea Evei și lui Adam din Grădina Raiului.

Romanul profund pesimist al lui Hardy este plasat într-o regiune aspră numită Wessex. Autorul folosește cuvântul *Wessex* pentru a se referi la o regiune fictivă din sud-vestul Angliei, un ținut ostil și vitreg, cu capitala în Dorset.

Motivul pentru care am ales să prezint lumea lui Thomas Hardy este legat de complexitatea și profunzimea operei autorului. Hardy creează o lume unică, profund legată de contextul socio-cultural al epocii victoriene, care pune în lumină teme universale precum destinul, moralitatea, constrângerile sociale și lupta pentru supraviețuire. Prin analiza traducerilor acestui roman, se poate observa cum diferiți traducători au abordat provocările stilistice și lingvistice impuse de structura limbii engleze și au ales să *domesticească* sau să păstreze elemente de *înstrăinare* în text.

Lumea lui Hardy este deosebit de importantă pentru a înțelege modul în care traducerea poate fie să înlesnească apropierea cititorului de specificul cultural englez, fie să păstreze autenticitatea originalului, chiar dacă acest lucru înseamnă să provoace dificultăți în receptarea textului. Cele patru traduceri ale romanului oferă o bază de comparație fascinantă, demonstrând felul în care normele culturale, sensibilitățile locale și evoluția limbajului au influențat reinterpretările textului de-a lungul decadelor, din 1962 până în 2019. Această abordare nu doar că analizează opera lui Hardy, dar evidențiază și importanța deciziilor de traducere în păstrarea relevanței culturale și literare a unui text clasic în fața unui public modern.

Prin compararea celor patru traduceri ale romanului în limba română, realizate în diferite perioade, poate fi evidențiat modul în care abordările traducătorilor reflectă nu doar stilurile lingvistice ale vremurilor lor, ci și tendințele culturale și sociale ale României.

Această analiză permite explorarea modului în care se manifestă strategiile de *domestication* și *foreignization* în traduceri, precum și modul în care structura limbii engleze creează dificultăți de transpunere în limba română.

Această paralelă între traduceri oferă, de asemenea, ocazia de a sublinia modul în care receptarea operei lui Hardy a evoluat în România, relevând atât provocările traducerii unui text clasic, cât și bogăția interpretativă pe care traducerile succesive o aduc textului sursă.

PARTEA A III-A Comparație între patru traduceri ale romanului Tess d'Urberville în limba română

Acest capitol oferă o privire de ansamblu cuprinzătoare asupra felului în care fiecare traducător a interacționat cu textul lui Hardy, reflectând nu doar provocările lingvistice și culturale inerente traducerii literare, ci și influențele istorice, politice și ideologice ale fiecărei perioade.

1. Traducerea Eugeniei Cîncea și a Catincăi Ralea din 1962 reflectă o abordare mai apropiată de textul sursă, aliniată la climatul cultural și politic al României de atunci, care favoriza textele accesibile și neutre din punct de vedere ideologic.

Raportând informația prin filtrul gândirii critice, consider că prima traducere folosește în mod caracteristic un limbaj al secolului trecut, lucru normal având în vedere faptul că limba română a suferit anumite modificări de-a lungul timpului. Această traducere este realizată în mod coordonat, fiecare parte legându-se cu toate celelalte, iar din punct de vedere lingvistico-socio-cultural, cele două traducătoare au respectat stilul autorului. Cu toate acestea, prima traducere tinde uneori spre adaptare, deși este pe înțelesul tuturor, deoarece s-a respectat, în linii mari, strategia de traducere numită *domesticating*, deci traducerea se apropie de textul țintă, pierzând însă uneori informații din textul sursă.

Thomas Hardy a folosit diverse neologisme ale limbii engleze (în principal termeni neolatini), care sunt de obicei termeni consacrați de mult timp, spre deosebire de limba română tipică literaturii care corespunde, din punct de vedere stilistic, aceleiași epoci și/sau maniere de creație literară. Așadar, stilul lui Hardy este relativ elevat. Trebuie subliniat faptul că statutul neologismelor este diferit în cele două limbi.

2. Traducerea lui Teodor Fleșeru din 2009 arată o schimbare către *înstrăinare*, îndepărtându-se pe alocuri de textul țintă. Autorul a intenționat, probabil, să dea o versiune de retraducere care să aibă un aer mai fidel (a se vedea în special folosirea frecventă și practic nediscriminatorie a neologismelor românești – despre care se poate spune că este în concordanță cu abordarea de tip *foreignization*), dar se pare că a ignorat statutul special al neologismelor în lexicul românesc.

3. Versiunea Letiției Lazăr din 2011 atinge un echilibru între cele două fenomene, de *de domestication* și *foreignization*.

4. Traducerea Cristinei Jinga din 2019: Versiunea cea mai apropiată în timp, traducerea lui Jinga reflectă cele mai recente tendințe în studiile de traducere, favorizând un text mai *străin* care păstrează o mare parte din particularitățile lingvistice și culturale ale lui Hardy. Încorporează o înțelegere mai profundă a modului în care contextul cultural poate fi păstrat fără a pierde din claritate. Traducătoarea încearcă să reducă decalajul menținând fidelitatea față de originalul lui Hardy și asigurând în același timp lizibilitatea pentru publicul românesc modern.

Pe de altă parte, practic, niciunul dintre cei patru traducători nu abordează constant problema unui tip de *sincronizare stilistică* centrată pe exprimarea dialectală ori regională și extrem de populară. Letiția Lazăr face o încercare onestă să ofere o interpretare literară, pe deplin româniată, însă dă greș în mare parte. În încununarea efortului de a reînnoi și îmbunătăți abordarea traductologică a traducerii inițiale, Cristina Jinga produce o versiune ceva mai laborioasă. Ea s-ar putea numi o adevărată *sinteză* (după *antiteza* marcată de versiunile lui Teodor Fleșeru și a Letiției Lazăr).

Traducerile realizate după anul 2000 dovedesc faptul că păstrează informațiile din textul sursă, încălcând inconvenientele limbii țintă pentru a-și păstra semnificația textuală și folosind strategia de *foreignizing*, mentalitatea traducătorilor fiind mai deschisă în ceea ce privește folosirea cuvintelor nou introduse în limbă.

Totuși aceste traduceri nu sunt neapărat mai fidele textului sursă, fiind, pe alocuri, chiar lipsite de sens. Analizând textele, consider că traducătorii care au publicat versiuni ale romanului după anul 2000 nu concep un astfel de stil, Hardy fiind un scriitor destul de greu de tradus. Traducerile sunt corecte, dar nu *literare*, așa cum dovedibil este prima traducere, realizată de Eugenia Cîncea și Catinca Ralea în anul 1962.

Exemple din fiecare traducere sunt analizate atent pentru a arăta modul în care traducătorii au abordat probleme specifice legate de structura limbii engleze, cum ar fi sintaxa, expresiile idiomatice și utilizarea dialectului de către Hardy. Analiza întreprinsă relevă alegerile traducătorilor în ceea ce privește stilul, fidelitatea și adaptarea, evidențiind provocările unice pe care le reprezintă proza complexă a lui Hardy.

Capitolul trece apoi la constatările personale asupra calității de ansamblu a retraducerilor. Urmează un fragment cuprinzând propria mea traducere în limba română a unor capitole din *Tess d'Urberville*, prilej de a reflecta activ asupra procesului de traducere în sine: secțiunea oferă o ilustrare practică a modului în care teoriile discutate pe parcursul tezei se concretizează în munca de traducere.

Finalul acestui capitol este marcat de un scurt studiu comparativ între dansul popular englez *Morris Dance* și dansul popular românesc *Căluș*, ca metaforă a interacțiunii culturale găsite în traducere.

CONCLUZII

Capitolul final sintetizează concluziile, argumentând că strategiile de *domesticire* și *înstrăinare* nu se exclud reciproc, ci există ca linii ale un spectru sau *continuum*. Analiza celor patru traduceri arată că retraducerile ulterioare tind să încorporeze mai multe elemente străine, oferind cititorilor români o experiență mai apropiată a originalului lui Hardy. Cu toate acestea, traduceri anterioare joacă un rol crucial în a face textul accesibil unui public mai larg.

Nu putem decât să subliniem că fiecare traducere reflectă normele socio-culturale și lingvistice ale vremii sale, făcând din retraducere o necesitate continuă pentru păstrarea relevanței operelor literare de-a lungul generațiilor.

Cei trei retraducători au demonstrat că sarcina de a recrea opera literară de artă într-o nouă interpretare este o sarcină redutabilă. Doar unul dintre traducători, Cristina Jinga, și-a îndeplinit cu adevărat misiunea. Ipoteza retraducerii, susținută de Berman și de alți teoreticieni, nu este (din păcate) confirmată în cazul particular analizat. Căutarea *originalității* și a calității superioare a traducerii cu orice preț poate împiedica eforturile unui traducător obișnuit. Schimbarea de *dragul schimbării* sau al noutății nu este o abordare valabilă. Pe de altă parte, acuzațiile directe și dure care implică plagiatul sunt adesea nedrepte și nefondate. Originalitatea în sine poate fi o *Fata Morgana*.

La final, secțiunile cuprinzând *bibliografia* și *webografia* oferă o listă cuprinzătoare de surse, inclusiv texte cheie în teoria traducerii, ca și referințe istorice legate de cultura literară românească. Această documentație amplă susține, sper, rigoarea științifică a tezei și o situează în cadrul unui discurs academic mai larg.

BIBLIOGRAFIE

Aissi L. (1987). *An Analytical Study of The Process of Translation* (With Special Reference to English/Arabic). Unpublished PhD. Thesis. University of Salford.

Ali, A. M. (2005). *Calquing: A Means of Terminological Enrichment*. In: Turjumân. Vol. 14. No. 1. pp. 113-135.

Andre James St. (2003) *Retranslation as Argument: Canon Formation, Professionalization, and Rivalry in 19th Century Sinological Translation*.

Auerbach, Nina. (1982). *The Rise of the Fallen Woman. Woman and the Demon: The Life of a Victorian Myth*. London, Harvard UP.

Awang, R. & Salman, G. (2017). *Translation and Arabicization Methods of English Scientific and Technical Terms into Arabic*, p. 10

Baicu, Constantin Dănuț. (2022). "Creating Value" in the Retranslation of Shakespeare's Sonnets into Romanian – a Case Study, in *Philologica Jassyensia*, an XVIII. nr. 2 (36). p. 13–25.

Baker, M. (1992). *In Other Words: A Coursebook on Translation*. London and New York: Routledge.

Baker, Mona; Saldanha, Gabriela (2009). *Routledge Encyclopedia of Translation Studies, Second Edition*. Oxon, UK: Routledge.

Bantaș, Croitoru. (1995). *Didactica traducerii*. Teora.

Beaugrande, R. (1978). *Factors in a theory of poetic translation*. Assen : Van Gorcum.

Bensimon, Paul, (1990). *Présentation*, in *Palimpsestes*, n. 4. pp. IX-XIII. Paris. Presses de la Sorbonne Nouvelle.

Berman, A. (1990). *La retraduction comme espace de traduction*. Palimpsestes.

Berman, Antoine, (1990) *La retraduction comme espace de la traduction*, in *Palimpsestes*. n. 4. pp. 1-9. Paris. Presses de la Sorbonne Nouvelle.

Black, C. (1892). *Tess of the D'Urbervilles*, Illustrated London News.

Bloom, H. (2010). *Bloom's Modern Critical Views: Thomas Hardy, New Edition*. New York: Infobase Publishing.

Brownlie, S. (2006). *Narrative theory and retranslation theory*. Across Languages and Cultures.

Catford, J. C. *A Linguistic Theory of Translation*. 1965. Oxford University Press, 1974.

Chesterman, A. (1997). *Memes of Translation: The Spread of Ideas in Translation*.

Chesterman, A. (2000). *A causal model for translation studies*. In M. Olohan (ed.). *Intercultural Faultlines. Research Models in Translation Studies I. Textual and Cognitive Aspects*: Manchester: St. Jerome.

Chesterman, A. (2011). *Reflections on the Literal Translation Hypothesis*. In: C. Alvstad.

Collombat, Isabelle. (2004). *Le XXIe siècle: l'âge de la retraduction*. Translation Studies in the Company.

Coșeriu, Eugen, (1993), Apud Luchiancicova.

Dabu Bianca, Manea Constantin,(2007) *An Outline of British Culture and Civilization*. Editura Universității din Pitești.

Danielson, J. D. (1982). *Translation from Otherness to Completeness*.In: Quinqueme. Vol. 15, No. 1. pp. 1-17.

Deane, S. L. (2011). *Confronting the Retranslation Hypothesis: Flaubert and Sand in the British Literary System*, (The University of Edinburgh).

Decuble, Horațiu, (2016). *Retraducere sau retro-ducere?* in *Revista de traduceri literare*, no. 9.

Delisle, Jean. (1999). *Translation Terminology*. Amsterdam and Philadelphia: John Benjamins.

Desmidt, I. (2009). (Re)Translation revisited. ed. London and New York: Routledge.

Din, Georgiana. (2023) *A FEW THEORETICAL OBSERVATIONS ON RETRANSLATING*. Journal of Romanian Literary Studies, no. 34/2023. Editura ARHIPELAG XXI Press. p. 549-554.

Din, Georgiana. (2021) *Important notes on the novel Tess of the D'Urbervilles*. Revista Vivat Educatia, Vivat Profesores. p. 46-49.

Din, Georgiana. (2023) *Notes on Hardy's Use of The Fictional Region of Wessex in His Novels*, Journal of Romanian Literary Studies, no. 34/2023. Editura ARHIPELAG XXI Press, p. 544-549.

Din, Georgiana. (2024). *The English Morris Dance versus The Romanian Căluș*. Revista Condeie Didactice, Nr. 50. p74.

Din, Georgiana. (2023). *The main characters presented in the novel Tess of the d'Urbeviles*. Revista Olimpicii de aur. Mândria Argeșenilor. p.33-34.

Din, Georgiana. (2022). *THE MONOGRAPHY OF THOMAS HARDY'S SEMI-FICTIONAL COUNTY OF WESSEX*. EDITURA LARISA.

Din, Georgiana. (2022) *"TRANSLATING THE OBSCENE" IN D.H. LAWRENCE'S LADY CHATTERLEY'S LOVER*. Editura Larisa. p.6-14.

Din, Georgiana. (2022). *THE PERFECT RELATIONSHIP IN D.H. LAWRENCE'S NOVELS WOMEN IN LOVE AND SONS AND LOVERS*. Editura Larisa, p.5.

Monti, Enrico & Peter Schnyder (eds). (2010) (forthcoming).La retraduction. *Proceedings of the International conference held in Mulhouse, December 2-5, 2009*. Paris: éditions Orizons

Faerch, C. and Kasper, G. (1983). *Strategies in interlanguage communication*, New York:Longman.

Frost, Ginger S. (1995) *Promises Broken: Courtship, Class, and Gender in Victorian England*. Virginia: The University Press of Virginia.

Gambier, Y. (1994). *La Retraduction, retour et detour*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.

Gambier, Yves. (1994). *La Retraduction, retour et détour*. *Meta* 39(3): 413-417.

Gambier, Yves; Doorslaer, Luc van (2010). *Handbook of Translation Studies, Volume 1*. Amsterdam: John Benjamins Publishing.

Gouadec, D. (2007). *Translation as a profession*. John Benjamins: Amsterdam Philadelphia.

Hanson, Malmkjaer, Gile (2004) *Claims, Changes and Challenges in Translation Studies*. John Benjamins Publishing company. Amsterdam. Philadelphia.

Thomas Hardy, *Tess d'Urberville*, 1962, traducere realizată de Catinca Ralea și Eugenia Cîncea, Editura pentru literatură.

Hardy. Thomas. (1895). *Far from the Madding Crowd*. Wordsworth Editions.

Hardy, Thomas. (2009). *Tess d'Urberville*. traducere realizată de Teodor Fleșeru. Editura Univers.

Hardy, Thomas. (2011). *Tess d'Urberville*. traducere realizată de Letiția Lazăr. Editura Adevărul Holding.

Hardy, Thomas. (2019). *Tess d'Urberville*. traducere realizată de Cristina Jinga. Editura Carte pentru toți.

Hardy, Thomas. (1891). *Tess of the D'Urbervilles*. Editura James R. Osgood, McIlvaine & Co.

Hardy, Thomas, (1939) *Tess d'Urberville*, traduit de l'anglais par Madeleine Rolland, Livre de Poche. Editions Guy Le Pray. Paris.

Hermans, T. (2006). *Descriptive objectives*.

Hervey, S. and Higgins, I. (1992). *Thinking translation, a course in translation method: French-English*, London: Routledge.

Holmes, J. (2000). "The Name and Nature of Translation Studies". In: Venuti, L. (Ed.)

Howe, I. (1968). *Thomas Hardy*. London: Weidenfeld and Nicolson.

Hurtado Albir, Amparo. (2011). *Traducción y traductología*. Madrid: Cátedra, 2001. (5th ed.)

Inghilleri, Moira. (2005). *The Sociology of Bourdieu and the Construction of the 'Object' .The Translator*.

Julia López-Narváez. (2023). *Language and Identity in the Literature of Fiction. The translation of idiolect and its effects in literary characterisation in Tess of the D'Urbervilles' male characters*, in *Transfer*, XVIII: 1 pp. 257-280.

Koskinen, K. and Polapowski, O. (2003). *Retranslations in the age of digital reproduction*. Cadernos de Tradução.

Koskinen, Kaisa and OutiPaloposki. (2004). *Thousand and one translations: Revisiting Retranslation*. In: G. Hansen, K. Malmkjaer, and D. Gile (eds), *Claims, changes and challenges*. Amsterdam and Philadelphia, PA: John Benjamins

Koskinen, Kaisa and OutiPaloposki. (2010). *Retranslation*. In: Y. Gambier and L. Van Doorslaer (eds.) *Handbook of Translation Studies*, Vol. 1. Amsterdam and Philadelphia, PA: John Benjamins.

Landers, Clifford. (2001). *Literary Translation: A Practical Guide*. Clevedon and Buffalo: Multilingual Matters.

Levițchi, Leon. (1999) *Manual pentru tinerii traducători*. Teora.

Luo, X. e. (1984). *Selected Papers on Translation*. Commercial Press: Beijing

Malone, J.L. (1988). *The science of linguistics in the art of translation*, New York : State University of New York Press .

Manea, Constantin. (2017). *Landmarks of 19th Century English Literature – Victorian Writers*. Editura Universității din Pitești.

Manea, Constantin. (2018). *Translation Matters*. Editura Sitech, Craiova.

Martí Ferriol, José Luis. (2013). *El método de traducción : doblaje y subtitulación frente a frente / José Luis Martí Ferriol*. Castelló de la Plana: Publicacions de la Universitat Jaume I.

Miles, R. (1979). *The Women of Wessex*. Ann. Smith ed. London: Vision

Mitchell, Sally. (1996). *Daily Life in Victorian England*. Westport: Greenwood Publishing Group,

Molina, Lucía, and Amparo Hurtado. (2002). *Translation Techniques Revisited: A Dynamic and Functionalist Approach*. [Meta](#). p. 498-512.

Monti, Enrico and Peter Schnyder. (2011). *Introduction: la retraduction, un etat des lieux*. In: E. Monti and P. Schnyder (eds), *Autour de la Retraduction*. Paris: Orizons.

Munday, Jeremy. (2012). *Introducing Translation Studies: Theories and Applications*. London: Routledge. third edition.

Muslim, M. H. (n.d.). *Şahīḥ Muslim (Al-Jāmi' Aṣ-Şahīḥ)*. Beirut: Dār Al-Ma'rifah.

Nagamori, Akemi. (2014) *A "Pure" Woman in Tess of the D'Urbervilles*.

Newmark, Peter. (1988). *A Textbook of Translation*. New York: Prentice Hall, 1988. [pp. 69, 81-93]

Newmark, Peter. (2000). *Approaches to Translation*. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.

Nida, E. A. (1964) . *Toward a science of translating*, Leiden : E.J. Brill .

- Nida, E. A., & Taber, C. R. (1982). *The Theory and Practice of Translation*.
- Nida, Eugene. (2001). *Language and Culture-Contexts in Translation*. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press
- Nord, Christiane. (2001). *Translating as a Purposeful Activity – Functional Approaches Explained*. Shanghai: Shanghai Foreign Language Education Press.
- O’ Driscoll, K. (2011). *Retranslation through the centuries*. Peter Lang: Berlin.
- Orel, Harold, ed. (1966). *Thomas Hardy’s Personal Writings: Prefaces, Literary Opinions, Reminiscences*. Kansas: University of Kansas Press.
- Palimpsestes. (2009). *Pourquoi donc retraduire?* Paul Bensimon and Didier Coupaye (eds), special issue, no. 15.
- Paloposki, Outi and Kaisa Koskinen. (2004). *Thousand and One Translations. Retranslation Revisited*. In Claims, Changes and Challenges. Gyde Hansen, Kirsten Malmkjaer and Daniel Gile (eds.). 27-38. Amsterdam/Philadelphia: John Benjamins.
- Paloposki, Outi and Kaisa Koskinen. (2010). Reprocessing texts. *The fine line between retranslating and revising*. *Across Languages and Cultures* 11(1): 29-49.
- Pasaribu, Azmir. (October, 2011). “*Social Stratification in the Victorian Age in Charles Dickens’ Oliver Twist*.” *Julisa* 11, no.2 .
- Pedro J., et al. (2002). *False friends: Their Origin and Semantics in some Selected Languages*.
- Peter Newmark. (1987) *A Textbook of Translation*. SHANGHAI FOREIGN LANGUAGE EDUCATION PRESS.
- Plaposki, O. and Koskinen, K. (2004). *A thousand and one translations: Retranslation revisited*. In G. Hansen, K.Malmkjaer& D. Gile (eds.). Claims, changes and challenges. John Benjamins: Amsterdam Philadelphia.pp. 4–20.
- Prete Antonio. (2011) *All’ombra dell’altra lingua.Per una poetica della traduzione*.BollatiBoringhieri.
- Purchase, Sean. (2006). *Key Concepts in Victorian Literature*. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Pykett, Lyn. (1993). *Ruinous Bodies: Women and Sexuality in Hardy’s Late Fiction*. Critical Survey. 5. Research Models in Translation Studies I.Textual and Cognitive Aspects: Manchester: St. Jerome.
- Pym, Anthony. (1998). *Method in Translation History*.Manchester: St. Jerome.
- Qian, Z. (1997). *Essays by Qian Zhongshu*. *Zhejiang Literature and Art Publishing House*: Hangzhou Quinqueme. Vol. 15, No. 1. pp. 1-17.
- Robinson, D. (2006). *Western translation theory from Herodotus to Nietzsche*. *Foreign Language Teaching and Research Press*: Beijing.

- Robinson, D. (2009). *Retranslation and the ideosomatic drift*.
- Salloum, H. & Peters, J. (1996). *Arabic Contributions to the English Vocabulary: English words of Arabic origin; etymology and history*. Beirut, Lebanon, Librarie du Liban Publishers.
- Sboul, A. (2005). *The Theory and Practice of Literary Translation*. Beirut: American Schroeder, Natalie and Schroeder, Ronald. *From Sensation to Society. Representations of Marriage in the Fiction of Mary Elizabeth Braddon*. (2006). New York: Associated University Presses (University of Delaware Press).
- Schulte, R., & Biguenet, J. (1992). *Theories of translation. An Anthology of essays from dryden to derrida*. Chicago and London: The University of Chicago Press.
- Scott-Tennent, C., González Davies, M. and Rodríguez Torras, F. (2000). *Translation strategies and translation solutions: Design of a teaching prototype and empirical study of its results*. In *Investigating translation*, Edited by: Beeby, A., Ensinger, D. and Presas, M. Amsterdam: John Benjamins.
- Séguinot, C. (1991). *A study of student translation strategies*. In *Empirical research in translation and intercultural studies*, Edited by: Tirkkonen-Condit, S. 79 – 88. Tübingen: Gunter Narr.
- Shakespeare, William. (2022) *Sonnets/ Sonete*. ediție bilingvă, traducere realizată de Constantin Manea. Editura INSTITUTUL EUROPEAN.
- Shiyab, S. M. (2017). *Translation: Concepts and Critical Issues*. 2nd ed. Antwerp: Simpson. *Stylistics*. OUP.
- Spilka, I. (1968). *On Translating the Mental Status Schedule*. In: *Meta*. Vol. 13, No.1. Supple, Barry. New York: Holmes and Meier, 1978 *The Governing Framework: Social Class and Institutional Form in Victorian Britain*. In *The Victorians*. ed. Laurence Lerner.
- Susam-Sarajeva, Ș. (2003). *Multiple entry visa to travelling theory: Retranslations of literary and cultural theories*.
- Susam-Sarajeva, Ș. (2006). *Theories on the move: Translation's role in the travels of literary theories*. Rodopi: Amsterdam and New York.
- Vanderschelden, I. (2000). *Why retranslate the French classics? The impact of retranslation on quality*. in M. Salma-Carr (Ed.). *On Translating French Literature and Film II*. Amsterdam/Atlanta.
- Vanderschelden, Isabelle. (2000). *Why retranslate the French classics? The impact of retranslation on quality*. In: M. Salama-Carr (ed.), *On Translating French Literature and Film II*. Amsterdam and New York, NY: Rodopi. p.18.

Venuti, Lawrence. (1995). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*. London and New York:Routledge.

Venuti, Lawrence. (2004). *The Translator's Invisibility: A History of Translation*, New York, London, Routledge.

Venuti, Lawrence. (2004). *Retranslations: The creation of value*. Katherine M. Faull (ed.).Bucknell Review,p.47.

Vinay, J.P. and Darbelnet, J. (1995). *Comparative stylistics of French and English. A methodology for translation (J. C. Sager & M. J. Hamel, Trans.)* , Amsterdam : John Benjamins

Wang, Dongfeng. (2002). *Domestication and Foreignization: a Contradiction?*in China Translation, Vol. 9.

Wu, L. (1995). *The complete works of Lu Xun*. Xinjiang People's Press: Urumqi.

Zabalbeascoa P. (2000). *From techniques to types of solutions*. In *Investigating translation* , Edited by: Beeby , A., Ensinger , D. and Presas , M. 117 – 127 . Amsterdam : John Benjamins .

WEBOGRAPHY

<http://www.umass.edu/french/people/profiles/documents/Robinson.pdf>

<http://dxdoi.org/10.24093/awej/th.234>.

<http://www.alfaseeh.com/vb/showthread.php?t=10125>

http://www.catti.net.cn/2007-09/06/content_75240_2.htm

<https://anylang.net/en/books/en/tess-durbervilles>

<https://dexonline.ro>

<https://dictionary.cambridge.org>

<https://www.cliffsnotes.com/literature/t/tess-of-the-durbervilles/study-help/full-glossary-for-tess-of-the-durbervilles>

<https://www.fitralit.ro/27-07-2016-retraducere-sau-retro-ducere>

<https://www.merriam-webster.com/dictionary>

<https://www.sin0nime.com/dex/>

Oxford English Dictionary online (oed.com/search/dictionary)

